

TOSAMA

GLASILO DELAVCEV TOSAME

Glasiło
izhaja od
meseca
oktobra
1965

Št. 5
maj
1985

Število
izvodov:
1400

Leto
izdavanja
XX

Poslovanje v prvem tromesečju '85

Prvo tromesečje je prekratko obdobje za popolno in realno oceno poslovanja celotnega poslovnega leta. Kljub temu da je glede na zakonske predpise, ki zahtevajo izdelavo periodičnega obračuna za obdobje januar — marec, so v tem članku navedeni osnovni kazalci uspešnosti poslovanja in tudi groba ocena za nekatera pomembnejša področja našega dela.

V času pisanja tega poročila še niso bili izdelani podatki za celotno delovno organizacijo, zato so navedeni po TOZD in DSSS posebej.

1. TOZD SANITETA

V tej TOZD je bilo 1.275 mio din celotnega prihodka, kar je za 83,3 % več kot v enakem obdobju 1984. leta. Rast porabljenih sredstev je nekoliko višja in znaša 85,8 %.

Dohodek je povečan za 78,2 %, obveznosti iz dohodka za 37,3 %, čistega dohodka je več za 103,9 %, v poslovni sklad smo začasno izločili za 106,8 % več sredstev, za rezervni sklad pa za 78,8 %. Glede na plan ugotavljamo, da so rezultati nekoliko pod predvidevanji, razen pri sredstvih, ki smo jih začasno razporedili na poslovni sklad in so za 7,6 % nad pričakovanimi.

2. TOZD FILTRI

TOZD FILTRI je dosegla 219 mio celotnega prihodka, kar je za 82,5 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. Porabljena sredstva so za 72,5 % višja, dohodek pa za 99,7 %. Tudi ostali rezultati so glede na enako obdobje 1984. leta razmeroma visoki, saj je čisti dohodek višji za 128,5 %, sredstva izločena na poslovni sklad za 125,8 % in na rezervni sklad za 99,7 %.

3. DSSS

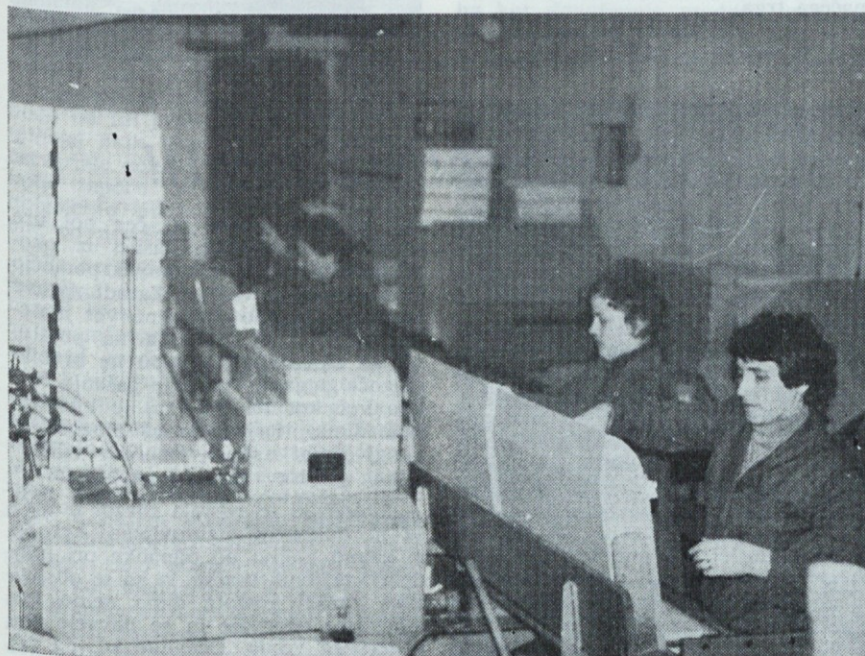
Celotni prihodek DSSS je znašal 143 mio din in je za 102,6 % višji kot preteklo leto. Tudi rast porabljenih sredstev in rast dohodka ter ostale postavke so na približno enakem nivoju rasti.

Fizični obseg proizvodnje je na nivoju delovne organizacije višji za 3,6 %. Pri 1,6 % povečanju števila zaposlenih je dvig produktivnosti 2,0 %.

V prvem tromesečju 1985. leta smo izvozili za 728.608 \$. TOZD Saniteta je plan izvoza nekoliko preseгла, medtem ko TOZD Filtri močno zaostaja za načrtovanim izvozom. Tudi če realizacijo izvoza primerjamo z doseženim v enakem obdobju 1984. leta ugotovimo, da je TOZD Saniteta povečala izvoz za 30,1 %, medtem ko TOZD Filtri zaostaja za lanskim izvozom za cca 70 %. Delež izvoza v celotnem prihodku znaša na nivoju delovne organizacije 13,5 %, pri tem pa v TOZD Saniteta 7,7 % in v TOZD Filtri 53,4 %.

Tudi na področju delitve osebnih dohodkov beležimo razmeroma visok porast. Povprečni mesečni osebni dohodek je za tromesečno obdobje znašal 39.972 din, najnižji pa 27.000 din. S tem smo vsekakor dosegli nivo, ki po eni strani zagotavlja razmeroma solidno socialno varnost zaposlenih, po drugi strani pa nas obvezuje, da moramo še naprej prilagoditi delati in redno izvrševati naloge ter reševati probleme, ki so dnevno pred nami.

Navedeni, pa tudi drugi podatki, o katerih smo razpravljali na številnih sestankih ob sprejemanju periodičnega obračuna kažejo, da so poslovni rezultati prvega četrtletja razmeroma dobri. Vendar pa ne moremo

učinke zakon o revalorizaciji zalog. Preračunavanje oziroma vrednotenje vseh zalog po zadnjih nabavnih cenah bo povečalo stroške poslovanja in tudi povečalo vezavo sredstev v teh zalogah. Na to moramo biti pripravljeni, ker se bodo prvi konkretni učinki pokazali že pri polletnem obračunu.

Podobnih, pa morda malo manjših problemov, bi lahko še našteval (investicije, kvaliteta, delovna disciplina, nagrajevanje...) vendar menim, da so že navedeni tako pomembni, da je nujno, da se zavedamo resnosti situacije ter da se dejansko vsi odgovorno lotimo delovnih nalog, da jih kot dobri gospodarji in samoupravljalci realiziramo tako, da bodo rezultati našega dela tudi v prihodnje dobri, ter nam zagotovili primerno socialno varnost za tekoče delo in tudi za prihodnost.

Edvard Peterneš, ing.
glavni direktor

mimo dejstva, da so visoki indeksi, ki jih beležimo na vseh postavkah, odraz nenormalno visoke inflacije in da je zaradi tega dejanski učinek teh visokih števil sila skromen. Sicer pa je prav, da se vsi skupaj zavedamo, da trenutna situacija, pa tudi napovedi za prihodnost, niso takšne, da bi se na trenutnih rezultatih uspavali. Zato navajam v nadaljevanju tega sestavka bistvene značilnosti in probleme:

— problem tekoče likvidnosti se vedno bolj zastruje. Poleg nenormalne rasti vrednosti zalog, ki zaradi stalnih in visokih podražitev vedno bolj naraščajo, je trgovina v takšni finančni situaciji, da ni v stanju tekoče plačevati svojih obveznosti. Vedno več je meničnega poslovanja z zapadlostjo menic tudi do 90 dni. Na drugi strani pa se dobavitelji obnašajo prav nasprotno — svoje dobave hočejo imeti plačane takoj in le redki so, ki pristanejo na menično plačevanje.

Zaradi tega je naša plačilna sposobnost slaba in najemati moramo bančne kredite. To se odraža tudi v stroških obresti, saj smo v celem letu 1984 plačali cca 42 mio din za obresti, letos pa samo v prvih treh mesecih že 30 mio din;

— vse kaže, da se proces inflacije in nenormalno visoke rasti cen še ne bo ustavil. Praktično ni dneva, da ne bi prišlo do podražitev. Samo za primer navajam, da je cena izčeska že po 460 din, da so se stroški transporta v enem letu povečali za 146 %, da proizvajalci plastične embalaže zahtevajo 40 % podražitev, da se ponovno povišuje cena preji, ipd. Te podražitve so takšne, da jih mi komaj še dohajamo. Pri tem pa se postavljajo osnovna vprašanja, in sicer, kdo bo kupoval drage izdelke ob dejstvu, da kupna moč potrošnikov še vedno pada;

— stalno poudarjamo, da moramo povečati aktivnosti na področju mednarodne menjave. To tudi z velikimi naporji tudi delamo, vendar pa ne moremo mimo naslednje ugotovitve: tujina ne priznava naše izjemno visoke inflacije in zato so cene na tujem trgu vedno bolj problematične in vedno manj zanimive. Toda izvažati moramo, saj smo od uvoza surovin, repromaterialov, rezervnih delov in opreme, še vedno močno odvisni. Poleg tega so tudi napovedi za vnaprejšnje slabše in to iz dveh vzrokov: prvi je sprememba deviznega sistema, ki nam po sedanjih napovedih ne prinaša nič dobrega, drugi pa je ta, da verjetno v letu 1986 ne bomo več deležni ugodnosti, ki nam jo daje zvezni družbeni dogovor o oskrbi domačega trga;

— na uspešnost poslovanja bo imel v prihodnjih obdobjih negativne

OGENJ STALNO PRETI!

V petek 12. 4. 1985 ob 22. uri in 40 minut je v priročnem skladišču belilnice izbruhnil požar, ki bi lahko resno ogrozil premoženje naše delovne organizacije.

Ogenj je izbruhnil zaradi kratkega stika na baterijskem viličarju, ki je nastal vsled slabe konstrukcijske rešitve proizvajalca. Ker so bombažna vlakna, ki so bila tu skladiščena v obliki bal, zelo vnetljiva, se je ogenj hitro razširil. Voznik viličarja je prisrebno skočil iz viličarja in obvestil o požaru sodelavce. Kot že velikokrat doslej, so tudi tokrat naši delavci dokazali, da so prisebni, poučeni in požrtvovalni. Ogenj so uspešno lokalizirali in ga do prihoda pomoči obdržali v manj nevarni fazi. Na

naš klic na pomoč so čez pol ure prihiteli prostovoljni gasilci iz okoliških društev in z njihovo pomočjo je bil ogenj obvladan. Zaradi narave materiala je bilo potrebno ves material spraviti iz skladišča na prosto, saj ga zloženega na kupu ne bi bilo mogoče pogasiti. Zato je gašenje trajalo več kot tri ure, saj je bilo zaradi dima, tleči material mogoče le z največjimi naporji voznikov viličarjev in gasilcev spraviti na prosto.

Škoda, ki je nastala zaradi požara še ni dokončno ugotovljena, ker še ni znano koliko bo odpadka pri predelavi beljenih tkanin, ki so se ob požaru zaradi gostote dima delno rumenkasto obarvale in se navzele neprijetnega vonja. Ocenjuje se, da bo

škoda na surovinah, polizdelkih in gotovih izdelkih znašala okoli 8 milijonov din. Zahtevek za povrnitev škode je bil že posredovan zavarovalnici, ki bo po dokončni ugotovitvi škode tudi v kratkem roku likvidirala terjatev.

Požar v priročnem skladišču je ponovno pokazal, da imamo opraviti z izredno vnetljivimi materiali, ki pa se jih po drugi strani tudi težko pogasi. Zato moramo protipožarnim ukrepom posvetiti veliko pozornost, kajti le ustrezna gasilska sredstva in poučen človek ter drugi preventivni ukrepi omogočajo, da se ogenj, ki nam nenehno preti, obvlada in da nastala škoda ne ogrozi naše socialne varnosti. Hvaležni moramo biti našim delavkam in delavcem, ki so doslej vedno uspeli požar pogasiti ali lokalizirati in s tem preprečiti škodo, istočasno pa moramo ob vsakem požaru tudi oceniti, kako deluje naš sistem za protipožarno varnost in kako izvršujemo protipožarne ukrepe, ki so zapisani v naših aktih.

Leskovec Janez dipl. oec.

ZAHVALA UDELEŽENCEM PRI GAŠENJU POŽARA

V požaru, ki je 12. aprila 1985 nastal v priročnem skladišču bombaža oddelka belilnice je v celoti prišlo do izraza usposobljenost in zavest delavcev TOSAME, ki so se na znak sirene v zelo kratkem času zbrali v delovni organizaciji.

ing. Viljem Dolenc

Zračna zavesa v mikalnici

V gospodarskem načrtu 1984 smo namenili za »ureditev vetrolova v priročnem skladišču« znesek 340.000 din. Pričakujemo, da nam bodo v mesecu maju pripeljali še ventilatorje s pogonom v tlak vzdanih šob, ki bodo od tal proti stropu pospeševale (pihale) zrak iz okolice. S tem bodo ustvarjale nekakšno zračno zaveso ali bolje zaporo. S tem se bo končalo dolgoletno prizadevanje za ureditev ene od nerešenih nalog v TOSAMI.

Ta nerešena naloga je: stalno enaka vlaga in temperatura (vsaj približno!) zraka v mikalnici. Rabimo jo za zmanjševanje statične elektrike, ki se med predelavo pojavlja na beljenem bombažu in nam onemogoča odvajanje tankih plasti mikanega bombaža (koprene) iz mikalnice. Zaradi električnega naboja se vlakna »lepijo« na strojne dele. Več vlage v bombažu (kot jo sedaj ugotavljajo meritve v našem kontrolno raziskovalnem laboratoriju) zahtevajo in predpisujejo tako domači predpisi kakor tudi mednarodni standardi. Kar kupujemo bombaž nam priračunajo tudi določeno količino vlage (vode), zato je lahko vsakomur jasno,

S hitro intervencijo so v prvi fazi omrežili požar, da se ni razširil na druge prostore, potem pa se z vztrajnim in požrtvovalnim delom lotili praznjenja skladišča in gašenja. Delo je bilo naporno, predvsem zaradi gostega in nevarnega dima ter pare in stalne nevarnosti ponovnega vžiga.

Pri gašenju so aktivno sodelovali tudi gasilci okoliških gasilskih društev ter viličarist z viličarjem iz PIRNICE Količevo.

Vsem, ki so sodelovali pri gašenju, je celotni kolektiv TOSAME hvaležen za uspešno in požrtvovalno delo, saj so s tem preprečili, da bi zaradi nepredvidenega slučaja naša delovna organizacija utrpela še večjo škodo.

Ta požar, ki sicer na srečo nima večjih katastrofalnih posledic, nam mora biti hkrati tudi opozorilo, da moramo vedno biti budni in pripravljeni na take nepredvidene nesreče, predvsem pa, da moramo dosledno spoštovati vse požarnovarnostne predpise.

Pri gašenju požara smo praktično ugotavljali, kako nujna je kvalitetna in sodobna protipožarna oprema. Lahko smo se tudi prepričali, da sredstva, ki jih vlagamo v ta namen, niso nekoristno porabljena. Tega se moramo zavedati tudi v bodoče, ko se bomo odločali, tako za preventivne, kakor tudi operativne ukrepe požarne varstva.

Edvard Peternel, ing.
glavni direktor

odpadkov pri izdelavi vate sploh ne računamo.

Seveda bi bilo najbolj enostavno delati vato v zaprtem klimatiziranem prostoru, ter po ceveh pošiljati material (to tudi delamo) v oddelek. Skozi posebna vrata, ki bi morala preprečevati izmenjavo in dotok zunanjega zraka, pa bi vstopali v oddelek proizvodni ljudje. Toda — v oddelku imamo tudi drugo tehnologijo in ne samo te, po kateri se oddelek imenuje. Ta tehnologija pa zahteva pogosto dovažanje surovin iz skladišča in tudi odvažanje palet s kartoni izdelkov, to pa zahteva pogosto odpiranje vrat. Po obsegu in po vrednosti, pa tudi glede na število proizvodnih ljudi, zavzema ta tehnologija izdelkov iz zdrobljene celuloze polovico prostorov in zahteva nekoliko drugačno vlogo. Višja vlaga sicer tej tehnologiji ne škoduje — ni pa potrebna. Dokler bomo imeli v enem prostoru dve različni tehnologiji bomo morali urejati vlago tako kot jo zahteva za vlago bolj občutljiva tehnologija. To je sicer dražje a nam vsaj omogoča delo.

Torej smo pred nalogo, kako zadržati v oddelku vlago v suhem poletju in nič manj drugo toplo in vlago v mrzli zimi. Z različnimi izvedbami vrat nimamo sreče! Tudi če so kovinska, se pokvarijo (ne glede na zapiralni mehanizem — ključavnico uniči vlaga, kljuko pa nemarnost!) in še prepočasno se odpirajo. Pozimi sicer vsi hite zapirati vrata, mrz pa pri pogostem odpiranju kljub temu prodre v oddelek. Vlaga se kondenzira na kovinskih delih strojev in hladnem stropu, ker nižja temperatura znižuje temperaturo rosišča, tako da, kapljice rose padajo na material in tako onemogočajo normalno delo. V hladu zbolijo tudi ljudje!

Poleti vroči zrak vdira iz dvorišča in nemogoče je najti krivce za odprta vrata. Vroči zrak seveda znižuje odstotek vlage v oddelku in kljub polivanju svitkov beljenega bombaža

z vodo (kar je zelo škodljivo za stroje) beljeni bombaž nima zadostne vlage za normalno proizvodnjo.

Pred leti smo ta problem hoteli rešiti s posebnimi smučnimi vrati, krmljenimi s fotocelico in kontaktno cevjo v podu, žal pa so prevečkrat odprta in se rada pokvarijo, pozimi pa jih onesposobi kondenzirana vlaga na fotocelici.

Zavese iz plastičnih trakov premalo tesnijo in zato so izčrpane vse možnosti — torej je edina varianta, ki dobro tesni, zračna zavesa ali vetrolov.

Pri zračni zavesi bomo uporabljali hladen zrak in s tem znižali stroške obratovanja, kakršne bi zahtevala toplotna zračna zavesa, kakršne imajo vgrajene v veleblagovnicah. Ta ta-

ko imenovana zračna zavesa iz hladnega zraka bo preprečevala dostop hladnega zraka iz dvorišča v mikalnico pozimi, ter poleti toplega zraka v nasprotni smeri.

Zračna zavesa za vstopajoče ne bo prijetna, saj z njo tudi želimo preprečiti nezaželeno »sprehajanje« nepovabljenih obiskovalcev mikalnice. Voznik našega viličarja pa bo dobil kabino na obstoječe podvozje viličarja saj hladni zrak ne bo ravno »zdravilna kopel«.

Menim, da bo dolgo pričakovana, načrtovana in končno postavljena zračna zavesa v najkrajšem času večkratno povrnila vložena srdstva in močno izboljšala delovne in tudi zdravstvene pogoje dela vseh zaposlenih v mikalnici.

Kaj pripravljajo v pripravljalnici?

Že samo ime dovolj nazorno pove, da gre za oddelek, ki s svojim tehnološkim postopkom pripravlja delo ostalim oddelkom. To pripravo lahko razdelimo na tri osnovne sestavine in sicer: pripravo osnov, priprava votka in navijanje tkanin.

Osnova se pripravlja za obe tkalnici: za gazo, kaliko, tetra in vse tkane ovoje, prav tako tudi votek.

Začetek in osnova postopka v pripravljalnici je previjanje bombažne preje iz varkopsa na križna navitke. Križne navitke nato vlagamo na snovalna stojala in pripravimo za snovanje. V oddelku imamo dva snovalna stroja in sicer angleško snovalna stroja, kar pomeni, da snujemo v polni širini in delni gostoti. Vse ostale osnove za tkalnico ovojev pa navijamo na Liba snovalu.

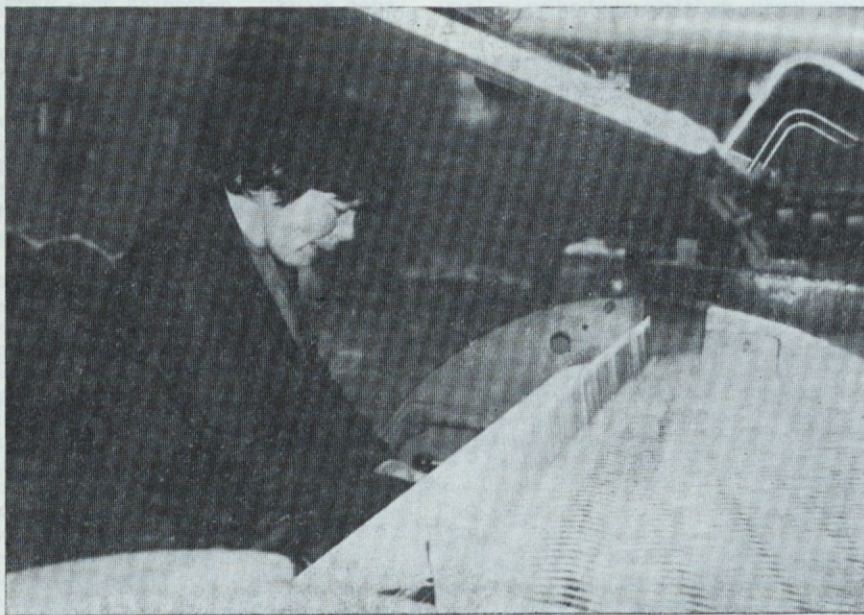
Nadaljni postopek je škrobljenje osnov. Tu se niti oplemenitijo, da lahko vzdržijo nadaljno predelavo —

tkanje, poleg tega pa se tukaj niti tudi dvojijo, trojijo tudi osmerijo na željeno gostoto. Za previjanje varkopsov in končnic imamo v oddelku dva stara križna previjalna stroja in novejši Avtosuk. Votek za tkalnico širokih tkanin navijamo na treh Sharrer strojih, poleg pa je tudi čistilni stroj za čiščenje votkovnih cevok. Votek za tkalnico ovojev pa navijamo na strojih Hacoba, kjer na eni glavi navijamo tudi helanko za sukljanko na brezčolničnih statvah.

Sosednji del oddelka je čistilnica, kjer se blago čisti, meri in tudi navija. Navijanje blaga poteka na stroju Javatek. Navija se na nerjaveče perforirane valje, ki omogočajo beljenje.

To je le bežen prikaz osnovne dejavnosti in dela v oddelku pripravljalnice.

Marjan Svetlin

40 LET V SVOBODI

V tem razgovoru so sodelovali dolgoletni člani našega kolektiva, ki se dobro spominjajo dela in odrekanja v teh letih razvoja našega kolektiva.

Splošna ugotovitev je, da se je Tosama zelo veliko razvila in povečala. Bistvo pa je v tem, da je tu zaposlenih večina delavcev bližnje okolice, ki jim zagotavlja vsakdanji kruh.

Za življenje — življenje so dali

Vsa ta leta je bilo potrebno veliko odrekanja delavcev, da se je tovarna tako razvila. Kolikokrat smo se na sestankih samoupravnih organov prerekali kam nameniti denar ali za plače ali stroje. Toda vedno je prevladoval razum in zdrav duh. Že pri prvi rekonstrukciji leta 1959, so delavci pokazali veliko volje do razširitve tovarne in njenega razvoja. Rekonstrukcije so si sledile druga za drugo. Nadaljevali smo z rekonstrukcijo belilnice, nadgradnjo prve rekonstrukcije, kurilnice, nadalje izgradnjo proizvodne hale — mikalnice, sledila je izgradnja nove hale za tkalnice in skladišče. Seveda pa ne smemo pozabiti vse nove strojne opreme, za katero je bilo potrebno tudi velikokrat seči v naš oziroma delavčev žep.

Minili so časi, ko je tovarna obratovala v treh izmenah, ob vseh sobotah, velikokrat pa tudi ob nedeljah. Če bi vprašal delavce in naše upokojece, ki so vsa ta leta sodelovali v razvoju kolektiva, jim ni žal. Osnova za delo je, na mladih pa je vsa bodočnost Tosame in njen razvoj.

JUDEŽ ALOJZ — mikalnica

Julija 1945 je prišel v Kocjančičevo tovarno, star 16 let. Sprejel ga je sam lastnik, na katerega ima Lojze dobre spomine. Bil je mlad fant, vendar je poprijel tudi za težka dela, kar je bilo Kocjančiču všeč. Nekoč je celo nagradil skupino, v kateri je delal Lojze, s pletenko pijače. Včasih pa je bil tudi slabe volje — takrat je obul rjave škornje in oblekel sive »rajthoze«.

Takrat je bilo malo ljudi zaposlenih, saj je bil tudi obrat majhen. V pisarni so delali trije. Plačo so dobivali vsak teden. Lojze se spominja, da je dobival po 500 din.

Ob koncu vojne je med ljudmi vladalo radostno vzdušje. Bili so veseli, srečni in radi so poprijeli za vsako delo, pomagali drug drugemu brez sebičnosti. Takrat se je veliko gradilo. Tovarna je začela rasti. Že Kocjančič je med vojno začel graditi, po vojni pa je nadaljeval. Do danes se je prvotna tovarna kar nekajkrat povečala.

Lojze se spominja dejavnosti mladih, saj je bil sam zelo aktiven. Takoj je bil gasilec, 7 let je bil poveljnik GD, sodeloval v več odborih, bil član igralske skupine, vratar pri nogometnem moštvu.

Za prvega maja so mladinci okrasili tovarno, očistili oddelke, tako da so delavci res z veseljem in prazničnim razpoloženjem odšli domov.

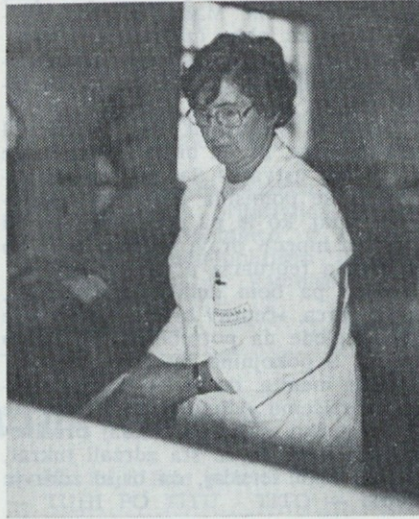

Lojze, ki je vseh 37 let (vmes je bil 3 leta v mornarici) ostal v mlaknici meni, da je sprememba 100 procentna. Prej so naprimer na leto naredili 40 ton vate, danes pa skoraj v enem dnevu. Ljudje včasih tudi niso bili tako izobraženi, so pa zaupali, da bo vsaka sprememba pomenila izboljšanje.

40 let je dolga doba in razvoj je ogromen. Vendar pa kljub temu moramo le pogrešamo tistih pristnih stikov in tovarništva, kakršno je bilo v letih po vojni.

Keržan Milena in Cerar Jerca iz sanitetne konfekcije sta imela ob koncu vojne vsaka po 16 let. Vojne se bolj medlo spominjata, saj so otrokom v glavnem prikrivali grozote. Milena je šele po osvoboditvi izvedela, da je v njihovi hiši bilo partizansko skrivališče. Prej ji niso povedali, ker je bila prevelika klepetulja. Včasih so med nabiranjem gob otroci v gozdu naleteli na partizane, ki so se jih prav tako bali, saj so bili tudi med njimi vse vrste ljudi. Jerca se je zavedala, da je vojna, ko so v bližini njihove hiše Nemci zažgali barake in je nastal splošen preplah. Spominja se tudi ranjenca, ki so ga sprejeli v hišo, da ga povežejo. Takrat jo je bilo zelo strah.

Z osvoboditvijo je življenje postalo bolj sproščeno, strah je izginil, čeprav je bilo življenje zaradi pomanj-

kanja še naprej težko. Hrano so dobivali sprva na karte, kasneje pa je bilo vsega dovolj, le denarja ne. O nadaljnjem šolanju ni bilo govora. Po vojni so nadaljevali s prekinjeno šolo — Jerca in Milena sta naredili še po en razred. Z osnovno šolo sta nehali pri šestnajstih.

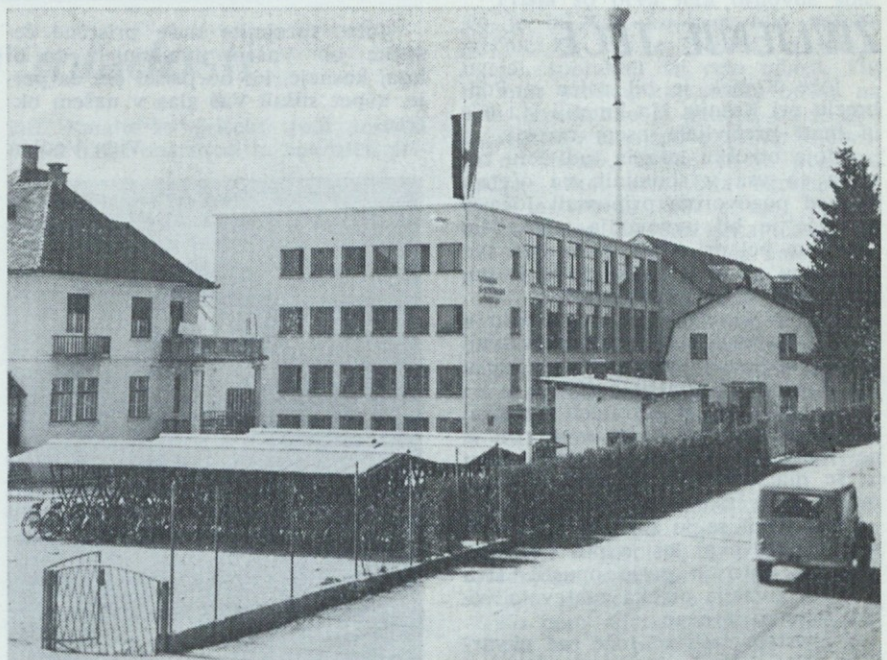
Milena je živela sama z materjo, katere dohodki so bili premajhni, zato si je poiskala zaposlitev in jo pri Lukovškem zobozdravniku tudi dobila. Potem je stregla v Kamniku kar petim zobozdravnikom, bila je kar nekakšna priučena asistentka. To delo ji je nadvse ugajalo in še danes ji je žal, da so se okoliščine obrnile proti njej. Razprtije in rivalstvo med zobozdravniki so jo dobile med svojega kolesja, pri tem pa se je zamerila svojemu »zaščitniku«, ki jo je kratkomalo »odžgal«. Še kako vesela je bila, ko je kasneje v Vati dobila zaposlitev. Njena prva plača je bila

tri stare »jurje« — zanje si je kupila poročno obleko.

Tudi Jerca je morala kar hitro v tovarno, saj je bilo v revni družini osem otrok. En brat je bil pri vojaki, en v zaporu, oče bolhen; zato je njen zaslužek prišel prav. Dve leti je ves zaslužek dajala staršem. Životali so ob črni kavi in kruhu, včasih so si za malico privoščili jabolko. Ko sta se Milena in Jerca leta 1952 zaposlili v naši tovarni, je bil direktor Bingold. Celotna proizvodnja je bila pod eno streho. V današnji konfekciji so bile tkalnice — Jerca je nekaj časa delala v tkalnici gaze, vendar jo je nočno delo čisto »zmešalo« in je morala nehati — ni mogla ne jesti, ne prav spati, skratka skoraj bi zbolela.

Ročno delo je bilo zelo natančno. Vse je moralo biti zloženo, zrezano in spakirano do milimetra točno. Klepetati med sabo delavke niso smele, kajti takoj je prihitel strogi mojster in jih opazoval. O kakšnih »čik pavzah« se jim še sanjalo ni. Red in disciplina sta bila včasih res kar prehuda — celo na stranišče si šel pod nadzorstvom. Danes bi bil vsaj delček take discipline dobrodošel. Nihče nima »rešpekta« pred mojstri, zlasti so bolj pogumni mlajši. Hitro kakšne zabrusijo nazaj. Starejše delavke se včasih kar čudijo, koliko si mladi upajo, saj so one vajene drugačnega reda. Milena in Jerca tudi pravita, da so mlajše delavke veliko bolj živčne, čemur je verjetno kriva večna dirka s časom in sploh današnji tempo življenja.

Tudi odnos do dela in materiala je bil včasih drugačen. Kot že rečeno, je bila pri ročnem delu zahtevana stroga natančnost. Ko so se pojavili stroji, to ni bilo več pomembno. Robovi so zdaj lahko bili postrani, ker stroj je pač stroj.

Tosama v letu, ko promet na cesti še ni bil tako gost

Za čistočo so delavke skrbele same — pometanje oddelkov in tedensko čiščenje ter pranje brisač na domu je bilo samo po sebi umevno. Vendar je bilo včasih res lušno, zdaj pa čedalje manj. Obe se radi spominata Drnovškove Tince, ki je bila zelo za hece. »Vsak gib, ki ga je naredila, te je spravil v smeh. Ampak njej mojstri niso rekli nič, pač pa so okregali nas, ki smo jo gledale in se ji smejale. Starejše delavke smo včasih bolj spoštovali kot danes«.

Tudi se Jerca in Milena ne moreta načuditi nekaterim, ki nergajo čez malico. Obe sta z našo kuhinjo zadovoljni in primerjata prva leta, ko sta prišli v tovarno z današnjimi prednostmi. Milena pravi: »Me prav zanima, kaj ljudje, ki se pritožujejo nad malico, kuhajo doma. Enemu ni všeč to, drugemu to, vsem pa res ne morejo ustreči, nas je vendar tisoč. Včasih še doma, ko nas je štiri ali pet, ne ugodiš vsem. Malo več razumevanja bi pa že lahko imeli«.

Ko se naši sogovornici spominjata preteklih let menita, da je res hitro minilo.

»Včasih se ti zdi, da si zapravil vse najlepše, ne da bi za to vedel, ne ga bi kaj ustvaril! Saj ko sem se zaposlila, še pomislila nisem na upokožitev, zdaj, ko je pa pred vrati se mi zdi, kot hipec!« pravi Milena, ki se bo upokojila februarja prihodnje leto.

»Jaz pa bom delala še dve leti«, pove Jerca, »čeprav bi morala vsaj še 10 let glede na potrebe, ki jih imajo otroci. S pokojnino bo bolj težko.«

Obe menita, da se bo kasneje treba marsičemu odpovedati, a jima ne bo pretežko, saj sta že kdaj preživelili hude čase. In če sta zdržali takrat, zakaj ne bi še zdaj, da bi le zdravje bilo!

UPOKOJITEV

Brigita Frankovič se bo te dni upokojila. Ugotavlja, da je v 35. letih, kar je v tovarni, Tosama doživela tak napredek, kot si ga ni bilo mogoče zamisliti. Spomin že pohiti v prva leta — ves čas je delala pri vložkih — ko so vsa dela opravljali ročno. V vložke so delavke podelovale ves material: slabšega so zavijale v lepšo in finejšo vato. Kljub skromnim razmeram pa se ji zdi, da so v tistih časih bolj pazili na čistočo. Delavke so imele do vratu zapete bele halje in bele rute. Oddelke so čistile same in to res temeljito. Noben košček materiala ni smel v izgubo — danes bombaž leži vsepovsod. Ko so se pojavili prvi stroji, so jih delavci sprejeli z rahlim nezaupanjem — zlasti v mikalnici je bilo vsepovsod polno nevarnih nožev, zobnikov — nesreč do danes ni bilo malo. A Brigita je ostala pakovalka in nasmejana — pravi: »Le kako je vse hitro minilo!«.

Kolektiv pred 33. leti

ŽIVLJENJE TEČE

Jože Kozjek je bil rojen v Podbrezju pri Kranju. Na kmetiji sta oče in mati preživljala osem otrok.

»Moja otroška leta in tudi leta zorenja so vsa v spominih na očeta,« je med pogovorom pripomnil Jože.

»Oče je bil pevovodja, zato sem tudi sam pel pri njem. Navezana sva bila drug na drugega in petje je postalo moje največje veselje.«

Jože je končal ekonomsko šolo v Kranju. Zaposlil se je v Iskri in dvajset let opravljal računovodska dela. Ves čas pa ni opustil petja.

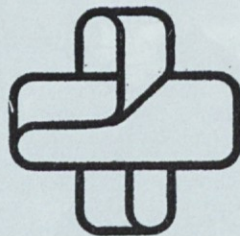
V Ljubljani je dve leti študiral solo petje. Potoval je po svetu, bil je na Kanarskih otokih, v Hongkongu in še marsikje ter si ogledoval znamenitosti sveta.

V Tosami se je zaposlil pred sedmimi leti. Nekaj let je pel v oktetu Tosama, nato je petje opustil. Dva majhna, živahna otroka zahtevata veliko varstva in nege.

V prostem času se Jože rad ukvarja s meteorologijo in astronomijo.

Jože, sprejmite naše pristrčne čestitke ob Vašem jubileju in da bi kdaj kasneje, ko bo prišel čas za petje, zopet slišali Vaš glas v našem oktetu.

Vida Vodlan

Obvestilo upokoјencem

Kot se spominjate iz predzadnje številke »Tosame«, smo si v planu aktivnosti za letošnje leto zagotovili tudi nekaj sredstev za obisk toplice.

TA DAN BO ČETRTEK, 30. MAJ 1985.

Torej, zbrali se bomo zjutraj ob 7.15 uri na avtobusni postaji v Domžalah (na glavni cesti; če ustavi na Viru ali v Dobu nam ni točno znano, najbolj bo sigurno, da se ustavimo kar v Domžalah!), od koder se bomo odpeljali do CELJA, od tu pa naprej v LAŠKO.

Dogovorjeno je, da prevozne stroške in vstopnino za toplice, krijemo iz planiranih sredstev.

Nekaj za pod zob bomo nesli s seboj ali si bomo privoščili v Laškem.

Tudi tokrat nas bo vodila Danica Kuharjeva.

PRIDITE — ČE VAM LE ZDRAVJE TO OMOGOČA!

NASVIDENJE!

Odbor KU Tosame

Občinski praznik

23. maja praznuje občina Domžale svoj praznik. Na ta dan je bil leta 1937 pripravljen ljudskofrontni shod na Taboru. Udeležilo se ga je kakih 600 domačinov in okrog 400 udeležencev z ljubljanskega območja, med njimi organizator Tone Tomšič ter številni partijski in sindikalni funkcionarji. Udeležence je pozdravil Polde Miš, govornik pa je bil Ivan Kočar. Banska uprava je predvideva-

la, da bo sklad v znamenju protesta proti režimu, zato je bila policija pripravljena, vendar je posredovala šele po končanem zborovanju.

Shod, ki je bil ocenjen kot najboljše obiskan in pripravljen, je pomenil novo prelomnico v prodoru partije v družbenopolitično življenje na domžalskem in kamniškem območju.

TITO - državnik sveta

4. maja je minilo pet let, od kar nas je zapustil naš dragi Tito. Tistega dne se bomo vedno spominjali z žalostjo v srcu, saj je odšel človek, ki je celo svoje življenje posvetil delu in borbi za lepše in boljše življenje narodov Jugoslavije, ki je ime naše domovine ponesel v svet.

Začrtal je jasno pot, po kateri moramo hoditi — pot miroljubnega sožitja, neuvrščenosti in solidarnosti. V današnji svetovni krizi je spoštovanje teh načel še kako pomembno.

Ne smemo pa pozabiti tudi naporov, ki nam jih je dajal tovariš Tito ob vsaki priliki: delovni ljudje si moramo prizadevati za nadaljnjo izgradnjo naše dežele, napredek gospodarstva, dvigovanje kulturnega in življenjskega standarda, utrjevanje obrambne moči, utrjevanje bratstva in enotnosti, poglobljanje sodelovanja z zunanjim svetom. Le z upoštevanjem vseh teh nasvetov in predvsem z dobrim delom se bomo izvlekli iz gospodarskih težav, v katerih smo se

znašli. Kajti šele potem bodo besede — TUDI PO TITU - TITO — dobile svoj pravi pomen.

L. M.

Ob Dnevu mladosti

Prispevki naših sodelavcev iz OŠ Dob

LOV NA ZAJCE

Nekega sobotnega dopoldneva je oči kot ponavadi pogledal skozi okno. Pogled mu je obstal na vrtu. V njem je zagledal divjega zajčka, ki se je mirno pasel po solati.

Še isti trenutek je sklenil, da bo zajca ujel. Hitro je odhitel v vrt in za seboj zaprl vrata. Tako je ujel ubogega dolgouščka v njegovi Indiji Koromandiji.

Za njem smo prihiteli tudi jaz, ata in mama. Ata pa je s seboj prinesel tudi grablje in koš, misleč, da bo skakajočega zajca pograbil kar v koš. Toda dolgoušec se ni dal.

Začeli smo ga loviti in skakati po zelenjavi. Pohodili smo skoraj vso solato. Mami, ki nas je opazovala skozi okno, se je začela naglas razbur-

jati. Kmalu so pritekli tudi sosedje in od daleč opazovali ta enkratni prizor.

Mi pa vseeno nismo odnehali. Zajca smo toliko časa podili, da se je nazadnje le ujel v koš.

Pograbili smo polivinilasto vrečo in ga zbasali vanjo. Ata pa je šel pripraviti zajčnik za bodočega stanovalca.

Nato pa smo ga odnesli k zajčniku. Toda že med potjo si je zajec s kremplji pretrgal vrečo in pobegnil na polje.

Tam se je postavil na zadnje tačke, pomigal z ušesi in nas gledal.

Za trenutek se mi je zdelo, da se nam posmehuje. Še bolj pa se nam je smejala mami, ker nam ta lov ni uspel.

Bila je srečna, ker ima zelo rada živali.

Novak Sašo, 6. b

PODOBA V OGLEDALU SEM JAZ

»Kako lepo jutro,« si rečem, ko se zbudim iz spanja in gledam skozi okno, kako vzhaja sonce.

Počasi se dvignem iz tople postelje in se napotim v kopalnico. Na steni nad umivalnikom visi ogledalo, na katerem se pojavi podoba, ko stopim predenj in pogledam vanj. »Kdo pa je to?« se začudim, ko vidim štrleče svetle lase, zaspane oči, z velikimi podočnjaki.

Kaj se skriva v tej podobi?

V glavi se podijo misli: »Kako bom preživel dan, kaj se je zgodilo včeraj?«

Obraz se skremži, glava se strese. O groza, saj je ponedeljek, prvi dan pouka. Nič več ne bo lenarjenja. Spet bodo na vrsti knjige, toda učence mi ne diši, zakaj sploh obstajajo šole. Rajši se podim po vasi, kakor da bi delal naloge in se učil, v šoli se rad zabavam in dražim sošolke. Saj to je nezasišano, kakšne izjave! Na obrazu se pojavi rahel nasmeh. Nic ni v tem nezasišanega, nikar se ne čudite, saj to sem jaz, podoba, ki nemo zre v ogledalo in premišljuje, kako se bo v šoli izmuznila, da ne bo prišla v učiteljevo redovalnico.

Robi Jereb, 8. b
OŠ Martin Koželj, Dob

ČAS BEŽI, JAZ PA ODRAŠČAM, ALI RES?

Ko dan za dnem gledam in poslušam svojo nečakinjo, mi spomini nehotе uidejo v čas, ko sem bila tudi jaz tako majhna, kot je ona. To je bil čas, ko sem bila prepričana, da se bom poročila s svojim očetom in z nobenim drugim. Bila sem prepričana, da mi sploh ne bo nikoli všeč nobeden fant.

Prišla so prva leta osnovne šole. To je bil čas, ko sem bila najbolj srečna, ko me je sošolec, ki mi je ugajal, spotaknil ali celo udaril. Kaj mi mar praska, kaj modra buška na čelu, pomembno je bilo to, da je bilo to storjeno iz njegove velike »ljubezni do mene«. Gorje, če je pogledal drugo, takoj sem bila skregana z njim in seveda tudi z njo. Vendar ne za dolgo. Že čez nekaj časa sem mu dala prepisati domačo nalogo, čeprav sem vedela, da to ni prav.

V višjih razredih, pa je bilo to že bolj resno. Pred odhodom v šolo je bilo treba kar dolgo stati pred ogledalom in si natanko ogledati frizuro, ga o oblekah sploh ne govorimo. Če je bila kakšna posebna priložnost, je morala mami takoj sesti k šivalnemu stroju in hitro sešiti kaj super modnega.

V šoli pa s prijateljicami v kot, pa smeh tam, pa hihitanje tukaj, pa pogovori o sošolcih, o odličnjakih iz posodnjega razreda, ki se ni čisto slučajno zaletel vame.

Ko bom odrasla, bo vse drugače. Takrat ne bo problem reči komu, da ga imam rada, ga prijeti za roko.

To pa ne pomeni, da bi rada izgubila svoja mladostna leta, polna skrivnih pogledov, skritih želja in upanj.

Ampak čas beži in tudi ta leta bodo odšla.

Tanja Vojska, 8. b
OŠ Martin Koželj, Dob

OB KONCU TEDNA

Hoditi v šolo — to ni od muh! Učitelji nas mučijo z nalogami in spraševanjem, mi vzdihujemo in se pritožujemo, delamo naloge doma ali pa kar v šoli, učimo se pa toliko, da imamo vsaj za naprstnik ali dva znanja v glavi. Vse to me utruja in vsak petek si oddahnem. Ko pridem domov, si mislim: »Hvala bogu, danes je petek!«

Ob koncu tedna se ponavlja nabere veliko naloge, ki se je ne dotaknem do nedelje. Če gremo za konec tedna k stari mami, jo moram vzeti s sabo, kar mi ni niti najmanj všeč. V petek v glavnem lenarim in zvečer gledam televizijo, če pa je program slab, pred spanjem preberem kakšno knjigo. V soboto se ponavlja zbudim šele ob pol desetih. Že takoj po zajtrku in je dolgčas, da ne vem, kaj bi sama s seboj. Če se mi ljubi, vzamem v roke pletilke in se ubadam z njimi ali pa začnem pisati pisma. Ko zalepim že kakšnih 5 kuvert, imam vsega dovolj. Mamo morim s takimi in podobnimi vprašanji, kot: »Mami kaj naj delam?«, ipd. Ona pa ne more razumeti, da ob vsem tem, kar je treba še postoriti v stanovanju, ne vem kaj početi. Predlaga mi, naj popravim sobo, pa se mi zareče, da že ra-

je pomijem posodo. Oh, moj, dolgi jezik! Pomivanje posode najbolj sovražim! No, potem me čaka kup posode ki ostane po kosilu in jezno ga pomijem. Če je lep dan, nas vse skupaj zvleče ven, drugače pa običimo doma. Poleti se s kolesom zapeljem k prijatelji in skupaj preživiva popoldne. Včasih po kosilu obležim na postelji, s knjigo v roki. Moj brat pa ne bi bil moj brat, če ne bi vsaj petkrat prihrumel v sobo in me nadlegoval, ker potrebuje lepilo, ravnilo, ali pa kar tako, da me razjezi. Toda iz sobe jo hitro pobriše, saj ve, da kadar se razjezim, ni dobro biti v dosegu mojih nog ali rok. Včasih se spomnim na klavir in glasbeno šolo in brž začnem razbijati po njem razne vaje, lestvice in skladbe. Vsega, kar je v zvezi s šolo, se hitro naveličam in tako tudi klavirja in njegovih črno belih tipk. Do večerje potem doma še malo pripomorem k urejenosti stanovanja. Po večerji se zberemo pred televizijo ali pa vsak nekaj počne, dokler nas ne premaga utrujenost in ne zaspimo.

Nedelja je potem grozno zasedana. Naloge, učenje in podobno se zvrstijo na urniku tega dne. V nedeljo grem spat s težkim srcem, saj bo treba drugi dan spet v šolo. Vseeno pa komaj čakam, da vidim sošolke in sošolce.

Vsak konec tedna mi zelo hitro mine, toda vseeno je dobro, da imamo dva prosta dneva, v katerih se odpočijemo in pripravimo za naslednji teden in v katerih se lahko zgodijo toliko zanimivega.

Camara Alice, 7.b

spretnostjo, domiselnostjo in vero, da se borijo za pravično stvar, uspešno izgnati okupatorja, ki je dolga leta trpinčil naš narod. Deveti maj 1945 pomeni spomin za trenutek neizmerne sreče in opomin svetu, da se takšna vojna ne sme ponoviti. Naša neuvrščena politika se tega zaveda, saj je neločljivo povezana z narodno-osvobodilnim bojem in socialistično revolucijo.

40 let pomeni dobo izgradnje in velikega gospodarskega in družbenega napredka. Dobesedno iz ruševin je zrasla nova Jugoslavija, taka, kot jo imamo danes in upravičeno smo lahko ponosni na prehojeno pot, kajti, kot je ob neki priliki rekel tovariš Tito — nova Jugoslavija ni nastala za zeleno mizo, ampak je vzklila iz štiridesetletnega trpljenja vseh naših narodov.

Mir v svetu je danes močno orgožen. Vsi se moramo z vsemi močmi boriti zanj in nedvomno je vloga Jugoslavije s svojimi revolucionarnimi izkušnjami v boju za mir velika. Besede F. S. Finžgarja, ki jih je na dan osvoboditve 1945 objavil Slovenski poročevalec, so namreč še danes resnične: Ne slepimo ne sebe ne drugih z zlato dobo, ki nam jo obetajo! Zlato te dobe je še silno globoko zakopano in bo treba krvavih žuljev, da ga izgrebemo. Toda naša skupna volja bodi: HO ČE MO!

Marjana Lubinič

Ogledali smo si zagrebški velesejem

Jutro je po vremenu obetalo več kot pa je kasneje nudil ta dan... V aprilu je tradicionalno muhasto vreme, vendar pa je v aprilu vsako leto tudi tradicionalni spomladanski zagrebški velesejem. Letos je bil odprt od 15. do 21. 4. 1985 in spet je pritegnil ogromno število razstavljalcev in obiskovalcev. Med njimi tudi našo skupino iz Tosame, ki ga je obiskala 17. 4. 1985.

Najboljša dela našega novega IMV kombija, s katerim smo potovali, sta njegov voznik in webasto gretje z naftno vonjavo za uverturo. Ostali člani ropotajočega orkestra pa so bili razni črički in treslaji v celotnem prostoru za potnike, tako, da smo se počutili na dotrajani prometnici Ljubljana-Zagreb, kot da smo embalaža. No, ja, kljub temu smo še vsi celi in vrnili smo se z bogatimi vtisi iz Zagreba.

Spomladanski zagrebški velesejem je druga največja sejemska prireditev v državi. Letos je predstavljal kar devet specializiranih sejemskih prireditev, od 33. mednarodnega sejma široke porabe, 25. mednarodnega sejma prehranske industrije, 12. medna-

9. maj - Dan zmage

V dneh, ko praznujemo zmago nad fašizmom, se še posebej s hvaležnostjo spominjamo vseh pogumnih bor-

cev, ki so nam zmago in z njo svobodo zagotovili. Naši mnogo šibkejši in slabo opremljeni vojski je z znanjem,

rodna sejma tekstilne industrije, 12. mednarodnega sejma pohištva in lesne industrije, 6. mednarodnega sejma za kmetijstvo, 27. mednarodnega sejma drobnega gospodarstva, 10. mednarodnega sejma sodobnega prometa in zvez, do 23. mednarodne razstave merilne in regulacijske tehnike in 13. razstave izumov in tehničnih in izboljšav »Inova-85«. Posebnost pa je bila tudi 1. predstavitev univerziade, svetovnih športnih iger študentov, ki bo julija 1987 v Zagrebu.

Vse te razstave so zasedle 210.000 m² pokritih in odprtih sejmskih prostorov, kar zgovorno dokazuje, da se sejma podrobno v enem dnevu ne da ogledati.

Letošnji sejem je oblikovalo 1835 razstavljalcev, 1620 domačih in 215 tujih iz 17 držav. Resda je letošnja udeležba tujcev po številu skromnejša, vendar so dali letos pravo vrednost tej veliki sejmski prireditvi zlasti domači proizvajalci.

Kljub rekordni udeležbi domačih proizvajalcev pa naj kar takoj umirimo vašo nestrpnost — naše Tosame letos ni bilo med njimi!

Tako domači, posebej pa tuji razstavljalci so dali tokrat izjemen podarek novim rešitvam v proizvodnem, prodajnem in storitvenem procesu, v mnogih dejavnostih, kjer človekovo delo čedalje bolj zamenjuje računalniška tehnika in drugi »NC« stroji, ki so sposobni pomagati in opravljati vse bolj zahtevne naloge.

Prizadevanju ob bok za povečanje YU-izvoza, zlasti v dežele naših največjih upnikov, gre bogata in res peštra razstavljen ponudba izvoznega blaga in storitev domačih proizvajalcev. Torej sploh ni treba še enkrat poudarjati, da je bila sejmska predstavitev peštra. Videli smo lične izdelke domačih proizvajalcev, ki jih v naših trgovinah še dolgo ne bo, ali pa sploh nikoli. Slaba tolažba pač, vendar so večinoma ti izdelki po designu in kvaliteti na zavidljivi evropski ravni in seveda brez cen.

Nas je najbolj pritegnil paviljon št. 10, v katerem je bil 12. mednarodni sejem tekstilne industrije in opreme za tekstilno industrijo. Naš največji proizvajalec tekstilnih strojev TFM-Zagreb je zbudil našo pozornost že takoj pri vhodu. Prikazal je dva izpopolnjena tkalska stroja »President« z »weft procesorjem«, ki kmili in bdi nad delovanjem teh strojev in pomeni kvalitetnejši premik pri tkanju, dostopen tudi našim tekstilcem. Zanimiva sta bila tudi dva križna previjalna in sukalna stroja »Mettler« (CH) in »Savio« (I).

Seveda pa ni manjkalo novih izboljšav, dodatne opreme in popolnoma novih pristopov pri že znanih (tu di v Tosami!) industrijskih in obdelovalnih strojih, proizvajalcev »Pfafl« in »Singer«.

Vse bolj na tem področju pa tudi k nam prodirajo japonski proizvajalci manjših tekstilnih strojev »Mitsubishi« in »Juki«. Razstavljali pa so tudi drugi japonski proizvajalci, npr.: »To-

wa« in »Suisai«, z bogato ponudbo dodatne opreme, ki je potrebna predvsem pri hitrih menjavah asortimana modne konfekcije. Izbira je bila bogata tudi pri raznih drobnih rezervnih delih za tekstilne stroje.

Tudi v ostalih paviljonih je bilo videti marsikaj zanimivega in koristnega. Prikazane so bile razne rešitve pakiranja končnih izdelkov; naših, predvsem pa tujih proizvajalcev, uređitev proizvodnih in poslovnih prostorov, spremljačja merilna, kontrolna in varnostna tehnika... Zanimivo je bila prikazana sistemska uređitev novih regalnih večnadstropnih skladišč s posebnim paletnim čelno-bočnim viličarjem, kot jo je predstavil Primat-Maribor in je namenjena racionalizaciji skladiščenja.

Zanimivosti in uporabnih idej na sejmju je bilo precej... Še posebno pa ogromno paše za oči in kup skomin v paviljonih za izdelke široke potrošnje, prehranske industrije,

pohištva, male obrti... Posebej zanimiv je bil kitajski paviljon, saj izstopa že s svojo zunanjo podobo, ker vključuje elemente kitajske tradicionalne gradnje.

V letošnjem obsežnem sejmskem katalogu pod črko T... Tosame nisem našel. Pa vendar jo je naša skupina sejmskih radovednežev odkrila. Zgolj po naključju smo opazili napis Tosama, nam vsem dobro znan in vsakdanji. In pomislite, to ravno v trenutku, ko smo si bili več ali manj enotnega mnenja, da nas po (pre) tresljivi vožnji in dolgotrajnem hite-nju po obširnem sejmskem prostoru; nekam tišči... Malo pred vhodom v WC je bila prazna, zaprašena vitrina nad katero je bil naš zaščitni znak in napis in to je tudi vse. Žalostno, smo rekli in milo se nam je storilo ob pogledu na okusno urejen razstavni prostor Palome in še mnogih drugih razstavljalcev.

C. T.

SAMOUUPRAVNE VESTI

1.

Sprejme se sprememba 69. člena Pravilnika o delovnih razmerjih TOZD Saniteta, ki se nanaša na konkretizacijo primerov uvedbe dela preko polnega delovnega časa. Nov način izračunavanja OD za delo preko polnega delovnega časa se prične s 1. 4. 1985.

2.

Sprejme se dolgoročni plan razvoja delovne organizacije TOSAMA za obdobje 1986 — 2000.

3.

Ugotavlja se, da znaša udeležba tozd Saniteta na dohodku LB-Banke Domžale po zaključnem računu 1984 11.267.685 din. Skupaj z delom udeležbe DSSS (82,2 %) pa znaša ta udeležba v celoti 11.390.432,50 din.

Odločilo se je, da znaša obveznost združenja tozd Saniteta v sklade LB — Banke Domžale 7.065.446,00 din. Skupaj z delom obveznosti DSSS (82,2 %) pa znaša ta obveznost v celoti 7.142.415,50 din.

Tozd Saniteta združi sredstva v Predilnico Litija v višini 36 milijonov din, kot 7 letni kredit z 20 % obrestno mero in z dvoletnim moratorijem z namenom, da si zagotovi kupno pravico za 120 ton kardirane bombažne preje Nm 60/1.

Upošteva se pripomba delegatke iz mikalnice, v kolikor bo do takih soglaganj še prišlo in bo investicijsko sovlaganje od 20 milijonov, se o tem predhodno obvesti delavce preko oglasnih desk.

5.

Povišajo se cene izdelkov v povprečju za 28 % od 22. 4. 1985 dalje.

Komercialni sektor — prodajno službo se zadalži, da po svoji presoji prizna nekaterim kupcem do 5 % kasskonta.

Do naslednje seje služba pripravi gradivo za obravnavo, v katerem bo pregled prodaje po spremenjenih prodajnih pogojih v zadnjih dveh mesecih.

Kupcu UPI komerc Distributivni center Sarajevo se nadoknadi inventurni manjko v skladišču s 50 kom hlačk Ani v skupni vrednosti 11.940,00 din.

6.

Odobrijo se sredstva za nakup tlačne posode v vrednosti 170.300.— din.

7.

Potrdi se izplačilo nagrade 500.— din avtorju Kerč Mihju za inovacijski predlog št. 107 — varovanje nožev, kot dobra ideja.

Potrdi se izplačilo nagrade 500.— din avtorju Kerč Mihju za inovacijski predlog št. 106 — varovanje sušilnih bobnov, kot dobra ideja.

Potrdi se izplačilo nagrade avtorju Strmšek Jerneju za inovacijski predlog št. 98 — preureditev na stroju za izdelavo vložkov Vir 60 v znesku 74.193,00 din za prvo leto koriščenja inovacije in izvajalcu inovacije tov. Volkar Ivanu v enakem znesku 25 % nagrade avtorja v višini 18.548,00 din, kar znaša skupaj 92.741,00 din.

8.

Tov. Pirnat Miri se prizna razlika osebnega dohodka v času bolniške odsotnosti zaradi nesreče pri delu v višini 74.000.— din.

SINDIKALNE VESTI

1) Pregled sklepov zadnje seje

Predlog, da vsak delavec, ki bi si želel udeležiti zdravstvenega okrevanja pri vpisu plača akontacijo, pri odboru za splošne zadeve ni bil sprejet, ker tak način plačila ni naveden v pravilniku. Za letošnje leto ostane tako kot je, za prihodnje leto pa je OSZ sprejel sklep, da se pravilnik o zdravstvenem okrevanju ustrezno korigira.

2) Pregled finančnih planov komisij KOOZS '85

Člani KOOZS so obravnavali predlog razporejenih sredstev, namenjena za delovanje sindikalne organizacije, predvsem zaradi pripomb iz sanitete konfekcije. Tu delavci menijo, da so sredstva za športno dejavnost previsoka, saj zajema le ožji krog ljudi, zato naj bi se sredstva raje namenila za okrevanje ali nakup počitniških kapacitet.

Obenem se tudi zastavlja vprašanje, zakaj se nabavlja 15 dresov za nogometno sekcijo.

Na to pripombo je odgovoril tov. Štrukelj Zdravko — predsednik športne komisije. Res je, da se v športna tekmovanja udeležuje le določen krog delavcev, vendar pa ima vsak delavec možnost, da se rekreira. Športniki Tosame se vključujejo v občinska tekmovanja, tekstiliade, za to pa je potrebno nabaviti drese, športna orodja, potrebno je poskrbeti za prevoz, prehrano itd. Naša prizadevanja pa so razvidna tudi iz doseženih rezultatov. Sredstva so se nekoliko povečala zaradi nakupa 15 dresov za nogometno sekcijo, ki se kupujejo vsake 4 ali 5 let.

V delovni organizaciji bi morali več povdarka dati na aktivni oddih med delom. Tako naj bi služba za varstvo pri delu in socialna služba ugotovila, za katera dela bi bila aktivna rekreacija potrebna. S tem bi zmanjšali bolniško odsotnost.

Za letošnje leto so planirani 3 smučarski izleti, pri tem izletu sindikat plača prevozne stroške, ostale stroške krijejo smučarji oz. udeleženci izleta sami. Izleta npr. v Kranjsko goro se niso udeležili samo smučarji, ampak tudi drugi delavci; nekateri so se odšli drsat, drugi kopat v bazen, tako, da izleti le niso namenjeni samo pešci ljudem.

Na podlagi razprave je bil sprejet sklep:

- Potrdi se predlog razporeditve sredstev sindikata v skladu skupne porabe.
- Na naslednjem zboru sanitetne konfekcije, naj se delavce seznani, za kaj so potrebna tolikšna sredstva za športno dejavnost.

3) Obravnava pripomb sindikalnih skupin

Tkalnice

Mnenje KOOZS je, da je potrebno glede na večkratno obravnavanje teme prodaje plenice II. vrste, to zadevo dokončno rešiti v najkrajšem času.

Mnenja članov KOOZS so bila različna. Nekateri predlagajo uvedbo bonov, drugi prodajo ob prostih sobotah, ali pa določitev termina v katerih bi posamezni oddelki lahko dobili plenice. Želja je veliko, vendar vsem ni mogoče ustreči, zato naj komercialni sektor v sodelovanju s strokovnim kolegijem poda rešitev, s katero bi se odpravila dolga čakalna doba med delovnim časom. Pri tem pa naj se upoštevajo sklepi KOOZS z dne 7. 12. 1983 in sicer:

1. Z novim letom se poiskusno uvede proraja izdelkov II. vrste ob sobotah 8 — 9. ure.
2. Prodaja se organizira za vsak oddelek posebej na kupone, brez upravičencev za gazo, kaliko, tetra in hlačne plenice s tem, da je na kuponu natiskano, za kateri oddelek kupon velja.
3. Ob petkih se na oglasni deski v jedilnici objavi, koliko materiala II. vrste je na zalogi za prodajo v soboto.
4. Treba je ukiniti vsako prodajo in odnašanje hlačnih plenice med tednom raznim poslovnim strankam, kot tudi delavcem DO.
5. V komercialnem sektorju se vrši kontrola izdanih izdajnic.

Tehnično-razvojni sektor — pomožni obrati

V zvezi s črtanimi investicijami iz Gospodarskega načrta, za katere sindikalna skupina TRS zahteva pojasnilo, je tov. Mlakar na seji podal ob razložitev, da so bile investicije črtane zaradi omejenih investicijskih sredstev. Po sklepu delavskih svetov pa se katerekoli od teh investicij, če bi bilo nujno, izvede prednostno.

V zvezi z novim nagrajevanjem je bilo podano sledeče pojasnilo:

Sam sistem naj bi se uveljavil do konca letošnjega leta, zato je v prvi vrsti treba sprejeti ustrezne akte s tega področja. Neuspeli referendum v DSSS se ponovi v začetku junija, do takrat pa se mora izvesti obširna javna obravnava z vsemi potrebnimi razložitvami. Tako strokovne službe, kot strokovni kolegij se obvezujejo dati vsa potrebna pojasnila in odgovori na vsa nejasna vprašanja, ki so verjetno privedla do tega, da referendum ni uspel.

Člani KOOZS pa menijo, da akt na referendumu ni bil sprejet zato, ker delavci ne poznajo posledic, ki jih bo prinesel sprejem osnovnega akta. Bojijo se namreč, da bodo na drugi stopnji (vrednotenje) izigrani. Zato bi bilo potrebno pripraviti predlog konkretnega vrednotenja in ocenjevanja, saj bo s tem informacija popolnejša.

Komercialni sektor — prodajna služba, raziskava trga, izvoz — uvoz, transportna služba

V zvezi z nadomeščanjem samoupravnih sporazum določa, da delavcu, ki nadomešča drugega delavca, med odsotnostjo pripada 1. ugodnejša kategorija v razponu, ki ga ima nadomeščeni delavec, ne pa najnižja. Relativno pa je tudi, kaj je »kvalitetno« nadomeščanje, saj je težko, da bi ena oseba kvalitetno opravljala dvoje del in nalog (svoje in tistega, ki ga nadomešča).

V zvezi s koriščenjem letnega dopusta člani KOOZS menijo, da so določbe pravilnika o delovnih razmerjih jasne: dopust iz prejšnjega leta se mora izkoristiti do konca februarja tekočega leta.

Navedbe sindikalne skupine KS (»nekatero službo«) niso razumljive. V bodoče naj bodo konkretne, ker je drugače preverjanje nemogoče.

Odbijanje sobot od števila dni letnega dopusta določa Zakon o delovnih razmerjih in ga ni mogoče spreminiti.

Komercialni sektor — skladišče

Sindikalna skupina skladišča surovin navaja, da je z razpravo o osnutku investicijskega programa dana možnost za spremembo nakupa osnovnih sredstev v smeri ali traktor ali viličar, vendar pa na sindikalni skupini konkreten predlog ni bil podan. Tov. Mlakar je pojasnil, da enotnega predloga še sedaj nimajo — nekateri bi radi traktor, drugi viličar — obojega pa zaradi omejenih sredstev ni mogoče nabaviti.

Tehnično-razvojni sektor

V zvezi s pripombo mehanične delavnice o nujni nabavi nekaterih strojev, je tov. Mlakar pojasnil, da je nabava rezkalca dana v plan, vendar pa trenutno zaradi nekaterih drugih visokih stroškov nabava ni mogoča.

4.) Volitve

— Cerar Bredo se imenuje za evi-dentičarja, ker je to delo že dosedaj uspešno opravljal.

— Člani so sprejeli rokovnik predkandidacijskih aktivnosti in sicer:

11. 4. se skličejo koordinacijski odbori in pripravijo predlogi kandidatov

16. 4. se predlog obravnava na izvršnih odborih

22. 5. se skliče temeljna kandidacijska konferenca.

5.) Giblivi delovni čas

Izvršni odbor DSSS je predlagal KOOZS, da obravnava možnost uvedbe giblivega delovnega časa.

Nekateri delegati KOOZS menijo, da v nekaterih proizvodnih oddelkih uvedba giblivega delovnega časa ni možna, vendar pa glede na to, da ga nekatere večje delovne organizacije

v občini imajo, stvar ni nemogoča. Uvedba gibljivega delovnega časa samo v DSSS bi po mnenju nekaterih slabo vplivala na odnose s proizvodnimi oddelki v tozidih. Zato se zadolži službo za organizacijo, da do naslednje seje pripravi analizo o delovnih organizacijah v občini, ki imajo gibljev delovni čas in možnost uvedbe le tega v Tosami.

Če bi do uvedbe gibljivega delovnega časa prišlo, bi bila nujna boljše kontrola prihodov in izhodov, česar pa nam naše registrirne ure ne omogočajo. Člani KOOZS predlagajo pogostejši nadzor nad delovanjem ur.

6.) Tekoče zadeve

— Regres za dopust se bo razdelil po 10. maju vsem delavcem v enaki višini.

— Udeleženci krvodajalske akcije bodo iz sredstev, rezerviranih v ta namen, prejeli dnevnicu od 8 — 10 ur in povračilo stroškov za vožnjo v eno smer.

— Budničarjem se za njihovo dejavnost nameni 5.000 din. Letos posebnih vabil za Srečanje Tosamovcev ne bodo dobili, saj se kot člani Tosame srečanja udeležijo tako kot vsi ostali delavci.

— Člani KOOZS so obravnavali sklep skupnega delavskega sveta o slabi malici toplih in hladnih obrokov.

Za nekatere delavce so obroki premajhni, za druge premalo kvalitetni, večja naj bi bila tudi izbira hladnih obrokov.

Vodja obrata družbene prehrane je pojasnil, da je v okviru finančnih možnosti storjeno vse in pozval člane naj dajo predloge za izboljšanje prehrane.

Aktivira naj se komisija pri odboru za splošne zadeve.

Vodja obrata družbene prehrane predlaga tudi pogovor s strokovnjaki.

V komisijo pri odboru za splošne zadeve, ki obravnava družbeno prehrano, se s strani sindikata imenuje tov. Merlin Danica.

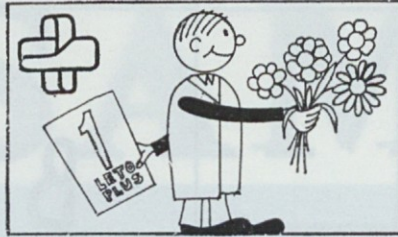
Uredniški odbor:

Majda Štempihar — korektor,
Marta Drčar, Florjančič Bogdan,
Sonja Rode, Silva Mežnar —
blagajnik, Janez Pižmoht, Stane
Tomažič, Friderik Anzi,
dipl. ing., Vida Vodlan, Tone
Stare — fotograf, Marjana Lubinič,
dipl. iur. — glavni urednik.

Naklada: 1400 izvodov

Tisk: Papirkonfekcija Krško

Osebnosti

- Rojstni dan v mesecu maju praznujejo

TOZD SANITETA

Mikalnica

Adamič Lidija, Cerar Vida, Grčar Ivana, Kerč Helena, Kovič Marija, Moneta Frančiška, Pervinšek Marija, Pestotnik Janko, Per Dragica, Poharič Monika, Prašnikar Anton, Prelovšek Ivanka, Rems Ivanka, Majdič Olga, Stupica Joži, Skok Vanda, Šmajmer Ani, Urankar Nada, Vintar Ana, Bartol Julijana, Bizjak Marija,

Sanitetna konfekcija

Barišič Ivanka, Grošelj Angelca, Jerak Ivanka, Jurak Zlatka, Kovač Ivanka, Lončar Majda, Mislej Antonija, Poznič Francka, Starbek Branka, Selja Ljubica, Bizilj Janez,

Otroška konfekcija

Andrejka Marija, Jančar Ivanka, Klemenc Franc, Novak Hermina, Pichler Marija, Prašnikar Stanislava, Hribar Ivica,

Tkalnica ovojev

Brenčič Marija, Burja Dragica, Klopčič Ivanka, Lekan Milica, Strehar Pavla, Svetlin Ivanka, Švigelj Ančka, Štefe Vanda,

Tkalnica širokih tkanin

Anžlin Danijel, Barle Jožefa, Cerar Ivanka, Kos Franc, Kovač Janez, Kovač Jakob, Suša Vida,

Pripravljalnica

Borec Magdalena, Modlic Hinko, Rokavec Zofija, Uštar Marija,

Oddelek netkanega blaga

Jasenc Jože, Krulc Feliks,

Belilnica

Djurašević Rajko, Gorjup Janko, Kolkalj Filip, Pavli Janez, Pervinšek Avgust,

TOZD FILTRI

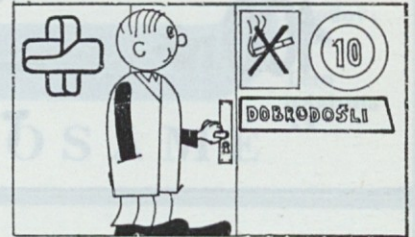
Bizilj Vida, Jarc Mojca, Peterca Metka, Rus Andreja, Grčar Viljem

DSSS

Brodar Ivanka, Cerar Breda, Florjančič Bogdan, Grčar Stane, Jamnik Janez, Keršič Jože, Marolt Franc, ing. Marinček Danica, Petek Franc, Rihtar Breda, Vidmar Jože, Vrenjak Milena, Vodlan Vida, Vrenjak Elica, Poznič Marjan,

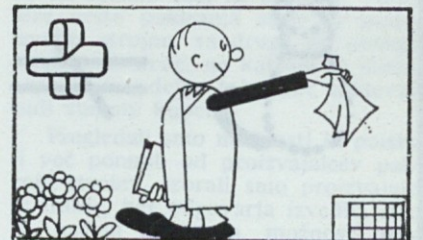
Komerciala

Cvetkovski Boris, Gaberšek Ciril, Kocjančič Franc, Lakič Radivoj, Miculinič Dušan, Močnik Rajko, Očep Vinko, Pevc Franc, Radkovič Viki, Štempihar Majda, Urankar Srečo, Muhič Joži,

- Prišli v delovno organizacijo:

Grandovec Lucija — filtri
Kerec Andrej — TŠT
Grčar Viljem — filtri
Novak Anica — TO
Bolhar Erika — TRS
Cerar Marija — SKS
Urankar Nataša — filtri
Rus Andreja — filtri
Zajc Anica — filtri
Smrkolj Anica — filtri

- Odšli iz delovne organizacije:

Stojc Darinka — upokojena
Ustar Magda — kazen. izključ.
Grilj Milan — sporazumno
Sušnik Pavel — kazen. izključen

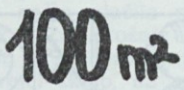
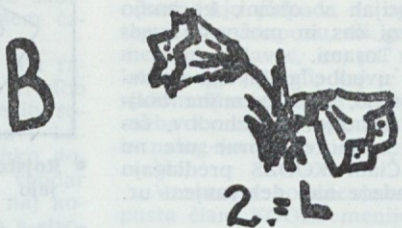
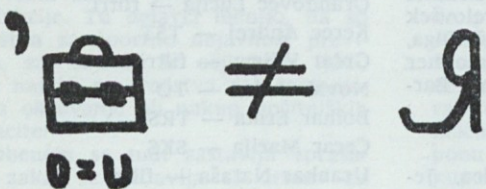
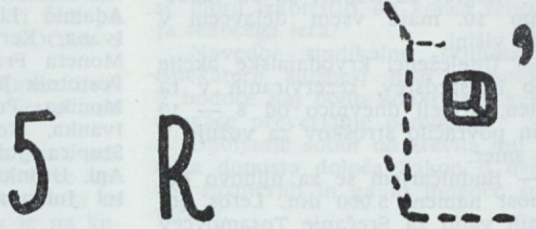
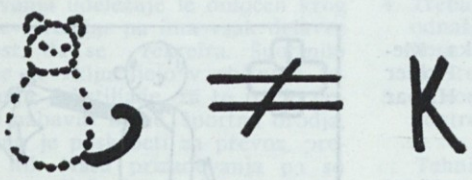
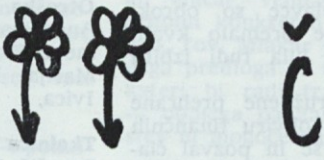
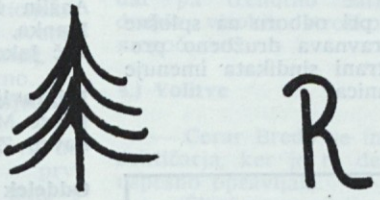
- Rodili so se:

Klopčič Ireni — sin
Osolin Dušanu in Joži — sin

MALI OGLAS

- Prodajam 800 kom strešne opeke Kikinda (novi Bečej) — nizki val. Kličite interno 293.

Nagradni rebusi

NAGRADNI REBUSI

Pred vami je osem rebusov, katerih rešitve predstavljajo osem priimkov naših sodelavcev. Rešite jih vsaj 6, če želite biti izžrebani. Veliko sreče!

NAGRADE

Križanko za mesec marec so pravilno rešili in bili izžrebani:

1. nagrada: Lavrič Vera — mikalnica
2. nagrada: Sedeljšak Marinka — mikalnica

3. nagrada Marolt Milena, tkalnica širokih tkanin

Izžrebani reševalci aprilske križanke pa so:

1. nagrada: Marta Zupanc: otroška konfekcija
2. nagrada: Ana Cimbola — mikalnica
3. nagrada Stane Rožič — DSSS Čestitamo!

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelav-

kam Tkalnice širokih tkanin za izraženo sožalje in denarno pomoč kakor tudi sindikalni organizaciji.

Grad Francka

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje drage mame Pepce Bukšek, se iskreno zahvaljujem. OO Sindikata I., ter vsem sodelavkam in sodelavcem Sanitetne konfekcije in belilnice, za denarno pomoč in izraze sožalja.

Vsem še enkrat lepa hvala.

Angelca Tepež